

UDVAROS BÉLA LAUDÁCIÓJA

Udvaros Béla, az Evangélium Színház alapító igazgatója a Színművészeti Főiskola elvégzése után, 1951-ben Várkonyi Zoltán invitálására a Magyar Néphadsereg Színház ösztöndíjas rendezője lett, majd az Állami Déryné Színházhoz szerződött. Neve itt szerepelt először rendezőként a színlapon.

A koholt vádakkal még főiskolás korában bebörtönzött színésznővel, Dévay Camillával 1954-ben kötött házassága miatt, – politikai retorzióként – számára is hosszú szilencium következett. Ebben az időszakban – a Népművelődési Intézet segítségével – több akkori nagyvállalat színjátszó csoportjait vezette. Leghosszabb ideig – húsz évig – a Magyar Optikai Művek műkedvelőivel dolgozott.

1957-ben oldódott a tiltás és a kecskeméti Katona József Színházhoz szerződhetett feleségével együtt. Tizenhat szezont töltöttek a „hírös” városban. Udvaros a társulat meghatározó, sokat vállaló, kezdeményező, vezető művésze volt.

1974-ben Radó Vilmos – egészségi okok miatt – megvált a kecskeméti színház igazgatói székétől. Ekkor Udvaros Béla és felesége Békéscsabára szerződött. Tizenegy sikeres szezont követően hagyták el a Viharsarok fővárosát.

Nyugdíjba vonulása után öt évig nem rendezett, de előadóművészként folytatta országjárását, *egyszemélyes színháza* több mint ezerhatszáz előadással szolgálta a közönséget. 1990-ben, 65 esztendőskorában a Magyar Protestáns Közművelődési Egyesület közgyűlésén javasolta, hogy a testület támogassa egy-egy színházi előadás létrehozását. Ifj. Bartók Béla és Szentágotthay János, az egyesület vezetői örömmel üdvözölték a javaslatot. Így született meg az Evangélium Színház, s így kezdődött *Udvaros Béla második* élete, ahogyan Párkány László írta a róla szóló könyv címében.

A művész csaknem két évtizeden át volt a társulat mentora, motorja, rendezője. Az évadonkénti egy-két rendezés mellett, a működtetés egyre nehezebb feltételeinek megteremtését is magára vállalta, s az évek során – Németh Lászlótól, Illyés Gyulán és Sík Sándoron át Tamási Áronig – a magyar drámák egész sorát sikerült bemutatniuk itt-hon és Brassóban, Beregszászon, Királyhelmecen, szerte a Kárpát-medence városaiban. Búcsúzóul, 2009-ben *Az ember tragédiáját* állította a Duna Palota színpadára.

Legfőbb célja, ars poeticája – ahogyan Tamási Áron mondta – „bétölteni reménységgel a világot, amely minden percében kezdet és a vég.” A legutóbbi nyolc esztendőben négy könyvet írt, köztük a 37 Shakespeare-drámát feldolgozó Breviáriumot és a Molière művészetét elemző kötetet.

Munkássága során „nem halmozták el” kitüntetésekkel, az 1995-ben kapott Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztjét, a 2005-ben állampolgári javaslatra neki és színházának ítélte Magyar Örökség díjat és 90. születésnapján, 2015-ben a Magyar Érdemrend középkeresztjét mégis azzal az alázattal és tiszta örömmel vette át, amellyel egész életében a magyar kultúrát, a magyar színjátszás küldetéses eszményét szolgálta.

JUHÁSZ JUDIT,

az MMA szóvivője